

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2365

Vragen van de leden **Chakor** en **Gabriels** (beiden GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Infrastructuur en Waterstaat over *het bericht «Advies aangescherpt: speel niet in zeeschuim, maar strandganger weet van niets»* (ingezonden 25 juli 2024).

Antwoord van Minister **Madlener** (Infrastructuur en Waterstaat), mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (ontvangen 28 augustus 2024)

Vraag 1

Kent u het bericht «Advies aangescherpt: speel niet in zeeschuim, maar strandganger weet van niets.»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Waarom heeft de overheid het advies over zeeschuim aangescherpt zonder daar ruchtbaarheid aan te geven? En hoe verhoudt dit aangepaste advies zich tot de eerdere communicatie dat er geen sprake is van een aanscherping van beleid?

Antwoord 2

Het advies was al om kinderen en honden zo min mogelijk zeeschuim te laten inslikken. De betrokken provincies ontvingen signalen dat het niet duidelijk was hoe het advies geïnterpreteerd moest worden. De deelnemende partijen van het Landelijk Zwemwater Overleg (Rijk, kustprovincies, gemeenten, GGD en het RIVM) hebben daarom het bestaande advies aangevuld met verduidelijkende teksten. Dit betreft dus geen aanscherping van het beleid.

Vraag 3

Bent u zich ervan bewust dat het advies alleen op de website zwemwater.nl staat en pas recent op de zwemwater-app is toegevoegd? Wat is uw reactie op de kritiek dat deze informatie niet breed genoeg wordt gedeeld en dat de bereikbaarheid van de doelgroep hierdoor beperkt is?

¹ NOS, 24 juli 2024, «Advies aangescherpt: speel niet in zeeschuim, maar strandganger weet van niets»

Antwoord 3

Het klopt dat deze informatie inderdaad recent is toegevoegd aan de zwemwater-app. Zwemwater.nl is speciaal gebouwd om het publiek van alle informatie rondom zwemwater te voorzien. Het is dus de meeste logische plek om dit advies te delen. De bezoekersaantallen laten zien dat de website goed bezocht wordt. Er is altijd bereidheid om te kijken wat er aan aanvullende communicatie op dit vlak kan worden verricht. Samen met de deelnemende partijen van het landelijk zwemwateroverleg wordt bekeken wat hier voor nodig is. Zie ook het antwoord op vragen 8 en 9.

Vraag 4 en 5

Waarom is er besloten om geen waarschuwingsborden bij strandopgangen te plaatsen, ondanks dat dit wel overwogen is in het landelijk zwemwateroverleg? Welke overheden zijn verantwoordelijk voor dit besluit? Kunt u de argumenten uiteenzetten die tijdens de besluitvorming zijn ingebracht tegen het plaatsen van dergelijke borden? Wat is het nut van een waarschuwing of gezondheidsadvies als het niet wordt gecommuniceerd?

Antwoord 4 en 5

De officiële informatieborden zijn bedoeld om bezoekers te informeren over de veiligheid op het strand en in de zee. Zo worden de borden gebruikt worden om bezoekers te waarschuwen voor bijvoorbeeld gevaarlijke stromingen die een *acuut* risico vormen. Het geven van extra informatie waar geen acuut risico geldt, gebeurt niet via de borden. Het advies voor het vermijden van zeeschuim valt in deze categorie. Daarom is in het landelijk zwemwateroverleg besloten om actuele informatie hierover via de website en de app te delen.

Vraag 6

Hoe verklaart u het verschil in aanpak tussen waarschuwingsborden bij zwemplassen met hoge PFAS-concentraties en het ontbreken van dergelijke borden bij stranden met zeeschuim? Zijn er specifieke redenen waarom de aanpak voor stranden afwijkt van die voor zwemplassen?

Antwoord 6

Het RIVM heeft op 15 april jl. een advies uitgebracht over de impact van PFAS in zwemwater². In de zwemplassen waar teveel PFAS zit zal de situatie, zonder maatregelen, continu en voor een lange tijd nog zo blijven. Op basis van de norm die het RIVM heeft gesteld wordt er daarom – waar nodig – een negatief zwemadvies of zwemverbod afgegeven. Bij die zwemplassen wordt een waarschuwingsbord geplaatst.

De aanwezigheid van zeeschuim is onder andere afhankelijk van het jaargetijde, temperatuur en de windkracht. Tijdens het zwemseizoen (1 mei – 1 oktober) is er, op de eerste weken van mei na, meestal geen zeeschuim aanwezig op de stranden.

Een belangrijk verschil is dat het goed mogelijk is om in het water zwemmen of te spelen zonder het zeeschuim in te slikken. Het is een stuk minder aannemelijk om te zwemmen in het water zonder water binnen te krijgen. Voor de zwemplassen met te hoge PFAS-waarden geldt dus een groter blootstellingsrisico in vergelijking tot zeeschuim op het strand, omdat je meer water inneemt dan zeeschuim.

Vraag 7

Kunt u expliciet uitsluiten dat economische motieven, zoals mogelijke negatieve gevolgen voor het toerisme, hebben meegespeeld in het besluit om geen waarschuwingsborden bij stranden te plaatsen?

Antwoord 7

Ja. Economische motieven zijn op geen enkel moment ter sprake gekomen.

² <https://www.rivm.nl/nieuws/nieuwe-advieswaarden-voor-pfasper-en-polyfluoralkylstoffen-in-zwemwater>

Vraag 8 en 9

Welke stappen gaat u ondernemen om ervoor te zorgen dat strandbezoekers beter op de hoogte zijn van de risico's van zeeschuim en de aangepaste adviezen?

Overweegt u in de toekomst alsnog het plaatsen van waarschuwborden of andere communicatiemiddelen om een breder publiek te bereiken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8 en 9

Dit zal ter sprake komen in het volgende landelijk zwemwateroverleg in oktober.

Vraag 10

Waarom is de concentratie PFAS in zeeschuim hoger en waarom is zeeschuim risicovoller dan zeewater? Is dit in het algemeen zo of zijn er bijzondere omstandigheden?

Antwoord 10

Zeeschuim bestaat grotendeels uit eiwitten waar PFAS zich graag aan binden. Daarom is de PFAS-concentratie in zeeschuim hoger en dus ook risicovoller. De blootstelling zal echter veel minder zijn, aangezien er in het grootste gedeelte van het jaar helemaal geen zeeschuim is en mensen over het algemeen veel minder in aanraking komen met zeeschuim in vergelijking tot zeewater.

Vraag 11

Wordt dit ooit beter of blijft zeeschuim nu tot in de eeuwigheid vervuild met deze niet-afbrekbare stof?

Antwoord 11

PFAS breken zeer langzaam af in het milieu. Ondanks het aanstaande PFAS-verbod zal het zeeschuim nog tientallen jaren vervuild zijn met PFAS. Aangezien zeeschuim grotendeels uit eiwitten bestaan, hechten ook andere chemische stoffen, bacteriën en virussen zich makkelijk aan het zeeschuim. Het zal dus altijd de voorkeur houden om de inname van zeeschuim te vermijden.

Vraag 12

Wat zijn de belangrijkste bronnen voor de PFAS-vervuiling van het zeeschuim en hoe gaat u deze aanpakken?

Antwoord 12

Het is niet mogelijk om de bron van PFAS langs de Nederlandse kust te lokaliseren. PFAS wordt wereldwijd aangetroffen en verspreiding vindt plaats langs diverse routes.

Vraag 13

Was de hoge concentratie PFAS in zeeschuim een verrassing die toevallig is ontdekt, of was dit een bekend gegeven? Zijn er andere, bij het publiek onbekende, situaties waarbij men onbewust in contact kan komen met hoge concentraties PFAS? Zo ja, welke? Zo ja, moet dit niet gecommuniceerd worden?

Antwoord 13

Op diverse andere plekken op de wereld is er de afgelopen jaren ontdekt dat PFAS zich ophopen in het zeeschuim. Zo werd in Vlaanderen hier al eerder onderzoek naar verricht³. Daarom hebben de provincie Zuid-Holland, Noord-Holland en Zeeland samen met Rijkswaterstaat in 2023 ook metingen in het zeeschuim en zeewater in Nederland laten uitvoeren.

PFAS komt overal voor in onze leefomgeving. Het is dan ook geen verrassing dat deze stoffen in het zeeschuim en zeewater zijn aangetroffen. Het RIVM werkt in opdracht van de ministeries IenW, VWS en LNV aan een landelijk

³ https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1675173607/VITO_-_PFAS_in_zeewater_en_zeeschuim_-_Eindrapport_30.01.2023_yfgddv.pdf

onderzoeksprogramma. Hier kijken ze onder andere naar de verschillende blootstellingsroutes van PFAS om zo in beeld te krijgen via welke routes mensen het meeste met PFAS in aanraking komen. Op basis daarvan kan het kabinet maatregelen treffen om zo de blootstelling te verminderen. De Kamer wordt in het najaar geïnformeerd over de voortgang van dit programma.

Vraag 14

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het komende commissiedebat Leefomgeving?

Antwoord 14

Ja.